



בונים את צבא העם באהבת חינוך

אגרת הרבצ"ר



פרשת פנחס – מנהיגות עם רוח גדולה

שרשרת גדולה שכל חוליה בה חיונית, איתנה ונצרכת. זהו התכשיט היפה ביותר של מנהיג. הקדוש-ברוך-הוא מצווה את משה רבנו לסמוך את ידו על יהושע, כדי להראות שתפקידי ההנהגה מועברים אליו על פי רצון ה'. משה מגדיל לעשות וסומך שתי ידיים על יהושע: "וַיִּסְמֹךְ אֶת יָדָיו עָלָיו" (במדבר כ"ז, כ"ג). בכך הוא מחזקו כדי שיוכל לעמוד במשימות הנכבדות שנכוננו לו כרמטכ"ל הצבא הישראלי, והוא מבטא את אהבתו העמוקה לתלמידו הנאמן. משה אינו מתרעם על חילופי הגברי. ההיפך הוא הנכון: יש לו רק בקשה אחת – שהמנהיג יהיה ראוי לשמו.

חכמינו תיארו את מערכת היחסים ההרמונית בין משה ליהושע באמצעות הדימוי הבא: "פני משה כפני חמה ופני יהושע כפני לבנה" (מסכת בבא בתרא, דף ע"ה, ע"א) השמש, אורה קבוע ולא משתנה, ואילו הירח שנחסר ומתמלא חליפות מבהיק מחמת אורה הגדול של החמה. האור העוצמתי והמסנוור של השמש מקרין על סביבותיו, אך לא ניתן להתבונן בו ישירות אלא באמצעות מאור קטן יותר. יחסי האמון, השותפות במטרה וחלוקת הסמכויות בין הרועה הנאמן לתלמידו המסור הוכיחו את עצמם בכל שלבי המסע – למן הציאה ממצרים ועד הכניסה לארץ-ישראל.

חיילים ומפקדים יקרים!

"ספרא וסייפא ירדו כרוכים מן השמיים" – ייעודו של צבא ההגנה לישראל כפול: מחד גיסא, אנחנו אווזים בסיף (נשק) כדי להגן על ביטחונם של ארצנו ועמנו. מאידך גיסא, אנו עם הספר שיונק את כוחו מערכי מוסר וצדק עמוקים. בפרשת השבוע אנו לומדים לדבוק באהבת הארץ של בנות צלפחד וברוח הגדולה של יהושע בן נון. הללו יוצקים תוכן ומשמעות בעשייתנו הלאומית ומפיחים עוז ותעצומות נפש במנהיגותנו ובטוהר דרכנו.

מוקירכם,

הרב רפי פרץ, תא"ל

הרב הראשי לצה"ל

לאחר 40 שנים ארוכות של נודדים במדבר סיני, עם ישראל מתחיל להתכוון לכניסה לארץ-ישראל. דרך חתתים עבר עמנו במדבר, במסעו ממצרים – לירושלים, ומעליו מרחף כצל חטא המרגלים. חלק ניכר מן העם פחד מהגשמת תכלית עמנו ומהכניסה לארץ ואף העדיף עליהן את חיי העבדות במצרים. סיפורן של בנות צלפחד, המופיע בפרשתנו, הוא הפרח שצומח על האדמה החרוכה שהותיר סיפור המרגלים.

צלפחד בן-חפר משבט מנשה, מת במדבר, והשאיר אחריו חמש בנות. בנות צלפחד רוצות להמשיך את שליחותו של אביהן וליישב את נחלתו בארץ-ישראל: "תִּנֶּה לָנוּ אַחְזָה בְּתוֹךְ אַחֵי אֲבִינוּ" (במדבר כ"ז, ד'). בניגוד בולט למעשה המרגלים, בנות צלפחד חותרות לקחת אחריות ולבנות במו ידיהן קשר חיובי ואמיץ בין עם ישראל לארצו. ה' משיב בחיוב על בקשתן: "נָתַן תִּתֶּן לָהֶם אַחְזָה נַחֲלָה" (במדבר כ"ז, ז').

לקראת הכניסה ארצה, משה דואג להעביר את שרביט ההנהגה לדור הבא. הוא מבקש מהקדוש-ברוך-הוא: "יִפְקֹד ה'... אִישׁ עַל הָעֵדָה; אֲשֶׁר יֵצֵא לִפְנֵיהֶם וְאֲשֶׁר יָבֵא לִפְנֵיהֶם... וְלֹא תִהְיֶה עֵדֹת ה' כִּצְאֹן אֲשֶׁר אֵין לָהֶם רֵעָה" (במדבר כ"ז, ט"ז-י"ז). ה' משיב למשה: "קַח לְךָ אֶת יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נֹון אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ וְסִמְכָתָ אֶת יָדְךָ עָלָיו" (במדבר כ"ז, י"ח).

הכינוי שבעזרתו מאפיין הקדוש-ברוך-הוא את יהושע הוא "אִישׁ אֲשֶׁר רוּחַ בּוֹ". מנהיגו של עם ישראל צריך להיות איש שרוח גדולה מפעמת בקרבו – אדם משכמו ומעלה המסוגל להציב חזון ולהעצים את הרוח במפרשיה של ספינת האומה הישראלית, החותרת קדימה להגשים את ייעודה – "עם זו יצרתי לי תהילתי יספרו" (ישעיהו מ"ג). או בשפתו של דוד בן-גוריון: "חברת מופת לעולם כולו". חז"ל מבארים שמשמעות הביטוי "רוח בן" היא היכולת "להלוך כנגד רוחו של כל אחד ואחד" (פירוש רש"י על הפסוק), כלומר להעניק לכל אחד מעם ישראל את היחס הראוי לו ולדעת לרתום את כוחותיו למרכבת העשייה של האומה. מנהיג גדול יודע איך לשלב את תכונותיו וכישוריו הטובים של כל אחד מבני העם במארג העשייה הלאומי;